COLOCVIU STRATEGIC

UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE APĂRARE
CENTRUL DE STUDII STRATEGICE DE APĂRARE ŞI SECURITATE

Nr. 2 (XIV)
Mai 2004

SECURITATEA NAȚIONALĂ, INTEGRAREA EUROATLANTICĂ ŞI EUROPEANĂ (I)

C O N C L U Z I I

- Mediul de securitate actual este deosebit de complex şi într-o continuă transformare sub acțiunea concertată a factorilor economici, militari, politici, sociali etc.
- Parteneriatele între marile puteri (Rusia-SUA, Rusia-China etc.) se conturează ca o soluție eficientă la gestionarea diverselor crize din lume.
- În prezent, se manifestă cu putere tendința apariției unor noi centre de putere la nivel regional şi global.
- Lupta împotriva terorismului internațional poate avea succesul scontat dacă se acționează concertat de către toți cei interesați asupra cauzelor acestui fenomen complex.

1. Starea mediului de securitate național, regional şi global

Apărarea şi securitatea națională constituie preocupări constante ale întregii societăți româneşti, întrucât în NATO a intrat România, ca stat, nu doar armata sa.

Securitatea reprezintă un ideal spre care tinde fiecare persoană, comunitate umană, stat național sau uniuni de state. Aceasta pentru că securitatea este acea stare care permite dezvoltarea liberă, neîngrădită şi relativ certă atât a persoanei, cât şi a grupurilor umane mari (state, uniuni de state etc.). De aceea, integrarea țării noastre în NATO se constituie într-un moment crucial al realizării securității naționale, dar şi individuale. Desigur, se impune acum depăşirea aspectelor specifice etapei inițiale de adaptare la structurile Alianței nord-atlantice şi trecerea hotărâtă la îndeplinirea obligațiilor ce decurg firesc din statutul de stat membru NATO. Este necesară o astfel de atitudine dacă avem în vedere complexitatea crescândă a mediului geopolitic şi geostrategic actual în care statele lumii trebuie să existe şi să se dezvolte în deplină siguranță. **(dr. Constantin MOŞTOFLEI).**

Sfârşitul de secol şi mai ales anul 1989 au marcat începutul unor transformări semnificative în situația geopolitică mondială şi în spațiul de interes al României. În mai puțin de 20 de ani s-a schimbat cursul istoriei unor țări şi chiar a omenirii, prin ample şi profunde mutații sociale, politice, economice, militare etc. Astfel, au avut loc schimbări de regim politic, s-au destrămat „*imperii*”, au izbucnit războaie locale interetnice, au dispărut alianțe politico-militare, iar altele s-au întărit cantitativ şi calitativ. Specialiştii războiului afirmă că, în prezent, asistăm la derularea unui fenomen continuu de tipul *război-pace-război*, în care **pacea** este doar o pauză cu valoare strategică, operativă sau tactică. În plus, mediul de securitate, în întregul său, este profund afectat de acțiunile organizațiilor teroriste mondiale şi regionale. Toate aceste fenomene şi procese politico-sociale, economice, militare, precum şi conflictele asimetrice şi-au pus amprenta pe starea şi tendințele de evoluție ale mediului de securitate național, regional şi mondial.
(gl. bg. dr. Ion PÂLŞOIU).

La sporirea complexității mediului de securitate un rol important a avut şi, probabil, va continua să aibă dezvoltarea deosebit de puternică a relațiilor de producție care, se pare, au luat-o cu mult înaintea forțelor de producție. De aici, o serie de consecințe asupra securității persoanei, dar şi a comunităților umane, atât la nivel național, cât şi regional sau global. În acest context, armata este chemată să asigure protecția persoanei, a statului respectiv, dar şi a întregului spațiu de interes al României. Integrarea țării noastre în NATO amplifică securitatea națională, sporeşte contribuția României la menținerea păcii şi stabilității în zonă şi în lume, pe de o parte, şi, fără îndoială, va facilita accesul nostru, ca stat, în structurile UE, pe de altă parte. (**Gabriel POPESCU).**

Astăzi, omenirea se află într-o perioadă de haos în ceea ce priveşte mediul geostrategic şi geopolitic. Aceasta întrucât se trece de la o organizare bipolară la una monopolară, în centrele de putere mondială. Dispariția bipolarității a avut efecte diverse, conducând la apariția de noi cauze ale diferitelor crize cu care se confruntă statele lumii. Sarcinile şi responsabilitățile SUA, ca superputere recunoscută, au sporit considerabil în direcția menținerii păcii şi securității în lume. Semnificativ este faptul că, nu valorile sunt contradictorii şi nasc tensiuni şi conflicte, atât în interiorul statelor, cât şi între state, ci interesele părților implicate. De aceea, astăzi, asistăm simultan la bătălia pentru putere şi resurse, dar şi la apariția parteneriatelor între marile puteri ale lumii. Se poate afirma că, în prezent, confruntarea între marile puteri nu mai este socotită primordială pentru evoluția omenirii, locul său luându-l conlucrarea lor pe diferite planuri. În acest climat au apărut parteneriate strategice cum sunt cele dintre Rusia –SUA, Rusia – China, Rusia –UE etc.
(dr. Gheorghe VĂDUVA).

Mediul de securitate este complex, plin de contradicții şi într-o perpetuă schimbare, sub acțiunea convergentă a unui set de factori economici, militari, sociali, politici etc. Într-un asemenea mediu geopolitic şi geostrategic România trebuie să acționeze consecvent pentru dezvoltarea sa, sub toate aspectele, dar şi să participe la gestionarea crizelor din regiune şi lume, în calitatea sa de stat membru al Alianței nord-atlantice. De fapt, după 1989, până la integrarea în NATO, s-a aflat singură în fața vicisitudinilor şi a trebuit să facă față tuturor provocărilor ce priveau securitatea sa. Acum, România este un generator de securitate atât în zonă, cât şi în lume. Armata sa s-a implicat şi se implică activ şi consistent în gestionarea crizelor din Balcani, dar şi din alte zone ale lumii. (**mr. Nicolae IOAN)**

Schimbările în mediul de securitate se datorează, într-o măsură semnificativă, şi extinderii NATO spre est. Astfel, o serie de state foste membre ale Pactului de la Varşovia s-au integrat succesiv în structurile Alianței nord-atlantice. Această situație a avut efecte benefice asupra stării mediului de securitate regional şi chiar mondial. Totodată, țări ca Germania şi Japonia, prin potențialul lor economic, prin numărul de locuitori, prin ritmul înalt de dezvoltare economică tind să devină mari puteri militare şi să se implice tot mai consistent şi activ, cu efective şi mijloace de luptă, în diferite teatre de acțiuni militare. La rândul ei, China polarizează tot ceea ce există în jurul său, promovându-şi cu consecvență interesele economice, politice, militare etc. Toate acestea se reflectă direct în complexitatea crescândă a mediului de securitate regional şi global.
(**lt. col. Gheorghe MEGHINA**).

Securitatea națională, ca stare prielnică dezvoltării, atât a persoanei, cât şi a oricărei comunități umane, este semnificativ influențată de o serie de amenințări, atât de natură economică, informațională, ideologică, demografică, culturală etc., cât şi de tensiunile şi conflictele etnice, religioase etc. specifice unor zone cum ar fi cea kurdă, Kosovo, Transnistria. NATO, ca organizație politico-militară, a fost capabilă să se transforme adecvat pe sine pentru a răspunde eficace tuturor provocărilor post-război rece. Prin politica porților deschise, această alianță a reuşit să contribuie, într-o manieră constructivă, la soluționarea crizelor cu care se confruntă în prezent omenirea. Aceasta în sensul că a atras tot mai multe state la activitatea de menținere a păcii şi stabilității în lume. **(col.(r.) Sergiu PICIORUŞ)**

Zonele de instabilitate, întotdeauna, au reprezentat un real pericol pentru statele din vecinătate. De pildă, ceea ce s-a întâmplat în spațiul ex-iugoslav este interpretat diferit de analiştii militari şi politici. Astfel, unii apreciază că aici a avut loc un război, alții că a fost o situație de criză. Dar, indiferent de modul în care este interpretat ceea ce s-a petrecut în acest spațiu balcanic, el a influențat puternic mediul de securitate din zonă şi regiune. România, ca stat vecin, a avut de suferit o serie de consecințe economice, atât pe termen scurt, cât şi lung, dar şi efecte de natură politico-militară. Cu toate acestea, țara noastră s-a comportat ca un stat stabil şi capabil să genereze securitate în zonă. În prezent, ca stat membru al NATO, România joacă un rol tot mai semnificativ în gestionarea crizelor din zonă, dar şi din lume. De altfel, Alianța nord-atlantică tinde tot mai mult să se implice în gestionarea promptă şi adecvată a tuturor crizelor care ar putea afecta securitatea şi pacea lumii. (**dr. Constantin MOŞTOFLEI**).

În ziua de 11 mai 2004, în garnizoana Craiova, s-a desfăşurat masa rotundă cu tema „Securitatea națională, integrarea euroatlantică şi europeană", organizată de Centrul de Studii Strategice de Apărare şi Securitate, în colaborare cu Brigada 2 Infanterie Moto „Rovine". La acest eveniment au participat reprezentanții autorităților locale şi ai societății civile, ai structurilor Ministerului Administrației şi Internelor, ai Serviciului Român de Informații, ai unor bănci comerciale, ai cadrelor didactice, cadre militare active şi în rezervă. La dezbateri alături de membrii CSSAS au luat parte şi unii invitați, printre care se numără: Gabriel Popescu, vicepreşedinte al Consiliului Județean Dolj, gl. bg. dr. Ion Pâlşoiu, comandantul Bg. 2 Infanterie Moto"Rovine", col. (r.) Sergiu Picioruş.

2. Apărare națională şi apărare colectivă

Apărarea națională a fost şi va rămâne un atribut al statului, chiar şi în condițiile dobândirii de către România a statutului de membru al Alianței nord-atlantice. Aceasta presupune că misiunile constituționale fundamentale ale armatei vor fi întotdeauna de actualitate. Ele vor fi, desigur, completate prin participarea activă a României, atât la gestionarea crizelor din regiune şi lume, cât şi la apărarea colectivă a partenerilor săi din NATO, când aceştia i-o vor cere. De altfel, apărarea națională este o componentă esențială a apărării colective. Ambele se „*construiesc*" şi se „*exploatează*", atât la nivel național, cât şi zonal, regional sau global. De aceea, se impune o activitate susținută de pregătire adecvată şi flexibilă a armatei, a populației, a teritoriului şi a economiei pentru ca acestea să fie în măsură să răspundă optim şi operativ solicitărilor privind apărarea națională şi colectivă. Se cuvine subliniată necesitatea ca, pe viitor, rolul ONU în gestionarea crizelor de orice natură şi din orice regiune a lumii, cu aportul NATO, dar şi al altor actori non-statali, să crească substanțial. (**gl. bg. dr. Ion PÂLŞOIU**).

Apărarea țării reprezintă misiunea permanentă a armatei. Desigur, ea îşi îndeplineşte misiunile constituționale ce-i revin cu sprijinul celorlalte instituții ale statului care au competențe în acest sector important de activitate umană. În cazul unei agresiuni militare, țara noastră, inițial, se apără singură, iar, ulterior, la cerere, primeşte sprijinul cuvenit din partea Alianței nord-atlantice. La rândul său, țara noastră acordă ajutorul solicitat oricărui partener din alianță atunci când i se cere. Având în vedere complexitatea sarcinilor impuse de apărarea individuală la nivel național, cât şi contribuția la apărarea colectivă, se impune ca armata, populația, economia şi teritoriul național să fie pregătite corespunzător astfel încât să răspundă prompt oricărei solicitări în acest domeniu. De altfel, în strategia NATO, fiecare stat membru trebuie să fie capabil să se apere singur primele 7 zile, după care primeşte sprijinul necesar şi suficient din partea alianței pentru a răspunde pe măsură oricărui agresor.

În acest context, un rol important îl joacă bazele NATO existente pe teritoriul național al statelor membre. În plus, se pare că la nivel strategic Alianța nord-atlantică este capabilă, datorită dotării cu mijloace performante de luptă, organizării şi măsurilor specifice luate, să evite surprinderea. **(dr. C-tin MOŞTOFLEI**).

Armata este instrumentul specializat prin care statul răspunde la amenințările ce privesc suveranitatea, independența, integritatea teritorială şi unitatea sa națională. In plus, ea are menirea de a fi un garant al democrației constituționale din țară. În prezent, la aceste misiuni, ce se referă la ceea ce se numeşte „*apărare individuală*", se adaugă cele de apărare colectivă, ce derivă din statutul României de membru al Alianței nord-atlantice. Desigur, între apărarea individuală (națională) şi apărarea colectivă există o strânsă legătură şi o interdependență crescută. Calitatea şi cantitatea efectivelor militare profesioniste, nivelul ridicat al dotării cu tehnică de luptă al armatei, capacitatea economiei de a asigura resursele necesare şi suficiente apărării, resursele demografice etc. reprezintă factori decisivi în ceea ce priveşte răspunsul prompt şi optim la orice provocare şi amenințare la adresa securității naționale şi colective. Participarea efectivă a unor structuri militare româneşti la executarea unor misiuni în afara țării, în diferite teatre de operații, reprezintă atât o expresie a capacității României de a-şi îndeplini obligațiile asumate prin integrarea în NATO, cât şi un prilej de apărare a intereselor naționale. **(dr. Petre DUȚU).**

Armata României prin participarea sa efectivă în teatre de operații din diferite regiuni ale lumii îndeplineşte un dublu rol. Mai întâi, concură la înfăptuirea politicii externe a țării, apoi, se achită de răspunderile ce îi revin în calitatea sa de membru al NATO. De fapt, se poate socoti că implicarea activă a unor structuri militare româneşti în executarea unor misiuni ale Alianței nord-atlantice, sub egida ONU, au fost o dovadă a seriozității cu care țara noastră îşi îndeplineşte obligațiile voluntar asumate în domeniul asigurării securității regionale şi globale, pe de o parte. Pe de altă parte, este posibil ca, prin atitudinea favorabilă promovării valorilor democratice, România să contribuie semnificativ, atât la apărarea sa, cât şi la apărarea colectivă a celorlalți membri ai NATO. Într-un anume fel, misiunile executate de structuri militare româneşti în Angola, Bosnia-Herțegovina, Afganistan, Kosovo şi Irak au contribuit la pregătirea efectivelor lor potrivit procedurilor şi standardelor NATO.
(**mr. Nicolae IOAN).**

3.Implicarea Alianței nord-atlantice în lupta împotriva terorismului internațional

Lumea contemporană este profund afectată de intensitatea şi amploarea acţiunilor organizaţiilor teroriste locale, regionale şi mai ales internaţionale. Ameninţarea teroristă este cea mai puternică ameninţare la adresa securităţii şi păcii în lume. Evenimentele din SUA, din 11 septembrie 2001, au arătat că actori non-statali de tipul organizaţiei teroriste Al-Qaida nu au limite când îşi aleg ţintele atacurilor lor. Cu alte cuvinte, suprafaţa, resursele demografice, forţa economică şi militară, natura valorilor promovate, rolul asumat şi efectiv jucat în lume nu constituie obstacole în calea derulării acţiunilor teroriste internaţionale.

În acest context, se pare că primordială este depistarea cauzelor reale ale ameninţărilor teroriste şi, abia după aceea, trecerea hotărâtă la anihilarea lor. În acest sens, factorii de natură politică au un rol esenţial de jucat în prevenirea şi eliminarea treptată a ameninţărilor teroriste. Desigur, nu trebuie omis nici rolul semnificativ pe care îl au apoi structurile militare, atât în activitatea antiteroristă, cât şi în cea de combatere a terorismului de orice natură şi indiferent de forma sa de manifestare. Odată cu obţinerea statutului de ţară membră NATO, de către România, este posibil ca, riscurile de natură teroristă la adresa sa să sporească faţă de perioada anterioară. Aceasta deoarece ţara noastră s-a implicat activ şi consistent în lupta dusă de coaliţia internaţională, sub conducerea SUA, împotriva terorismului internaţional. La nivel naţional, în lupta împotriva terorismului sunt angajate, împreună cu armata, şi celelalte instituţii ale statului cu competenţe în acest domeniu de activitate umană.
(gl. dr. Ion PÂLŞOIU)

Terorismul, aşa cum o arată experienţa de până acum, a lovit, fără sfială, marile puteri, precum şi unele state participante la coaliţia internaţională condusă de SUA împotriva terorismului mondial. Prin urmare, nu este exclusă total posibilitatea ca şi România să devină ţinta unor astfel de atacuri. Într-un fel şi într-o anumită măsură, globalizarea economică, informaţională, politică etc. a facilitat proliferarea fenomenului terorist la nivel planetar. În ceea ce ne priveşte, la nivel local, noi am luat o serie de măsuri antiteroriste, desigur, în cooperare şi colaborare cu instituţiile statului cu competenţe în domeniu. (**Gabriel POPESCU)**

Gestionarea terorismului presupune eforturile concertate ale tuturor celor interesaţi, adică, atât a actorilor statali, cât şi a celor non-statali, în direcţia descoperirii adevăratelor cauze ale acestui fenomen complex. Deocamdată, s-a acţionat cu precădere asupra efectelor acţiunilor teroriste. Realitatea a demonstrat, cu puterea faptelor, că deşi cunoaşterea şi atenuarea urmărilor acţiunilor teroriste sunt necesare, ele sunt insuficiente. Se pare că, importantă este dimensiunea politică a terorismului internaţional, ca premisă a înţelegerii cauzelor profunde ale acestui fenomen ce a cunoscut în ultimii ani o creştere fără precedent. Menţionăm, încă o dată, că ceea ce conduce la tensiuni şi conflicte între diferiţi actori statali şi non-statali, atât la nivel local (zonal, regional), cât şi global, şi, într-un fel, alimentează terorismul internaţional, nu sunt valorile, ci interesele celor implicaţi. De aceea, acestea se impun a fi temeinic cunoscute şi pe această bază se doreşte punerea lor de acord prin mijloace paşnice nu violente. **(dr. Gheorghe VĂDUVA)**

PROPUNERI:

- Pe viitor, activităţile gen „*masă rotundă*” organizate în teritoriu de către Centrul de Studii Strategice de Apărare şi Securitate în colaborare cu unităţi militare din garnizoana respectivă să se desfăşoare în două etape şi anume: mai întâi cu personalul militar din garnizoană, şi apoi, şi cu invitaţii din afara armatei.
- Analiza posibilităţii ca o serie de studii elaborate de către Centrul de Studii Strategice de Apărare şi Securitate, pe teme de interes general (de exemplu: Apărare individuală şi apărare colectivă; Securitate naţională şi securitate colectivă; Terorism internaţional etc.), să fie tipărite într-un număr de exemplare care să permită difuzarea lor în unităţile militare din teritoriu.

COLOCVIU STRATEGIC este o publicaţie a Centrului de Studii Strategice de Apărare şi Securitate ce include rezumate ale temelor de cercetare ştiinţifică, conferinţelor, simpozioanelor, seminariilor, meselor rotunde, opinii şi puncte de vedere ale unor personalităţi de marcă din armată şi societate, din ţară şi străinătate, implicate în cercetarea ştiinţifică din domeniul securităţii.

Publicaţie realizată cu sprijinul Editurii şi Tipografiei Universităţii Naţionale de Apărare
Număr editat de: ***col. (r.) dr. Petre DUŢU***
Tehnoredactare computerizată: Mirela IRIMIA
Supliment al revistei *IMPACT STRATEGIC*
ISSN: 1582-6511; B: 27203

Centrul de Studii Strategice de Apărare şi Securitate
Şos. Panduri, nr. 68-72, Sector 5, Bucureşti
Telefon: 410.52.20, Fax 410.03.64
e-mail: cssas@unap.ro
web: www.unap.ro